

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2 Het kosmopolitisme van Amartya Sen

6 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat het volgens Cicero medemenselijk is dat de jonge Sen de zwaargewonde man helpt: de hulp van Sen aan de man levert geen nadeel voor hemzelf op 1
- een uitleg dat het volgens Cicero rechtvaardig is dat de jonge Sen de zwaargewonde man helpt: de jonge Sen kijkt niet weg als iemand schade wordt aangedaan, maar zorgt dat de man naar het ziekenhuis wordt gebracht en zo ‘het zijne’ krijgt 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Cicero is het geven van een glas water aan een gewonde man een kwestie van medemenselijkheid. Cicero meent dat we altijd medemenselijk dienen te zijn als het onszelf vrijwel geen nadeel oplevert. Een glaasje water inschenken is geen groot offer en daarom is het medemenselijk dat de jongen de man een glaasje water geeft 1
- Rechtvaardigheid betekent volgens Cicero ‘ieder het zijne’ en ‘voldoen aan je verplichtingen’. Dat betekent dat je anderen niet actief mag schaden, maar ook dat je niet mag wegstijven als anderen schade wordt aangedaan. Hoewel er niet veel is dat hij kan doen, laat de jonge Sen niet na om de zwaargewonde man te helpen en hem ‘het zijne’ te geven: hij roept zijn vader om hulp en de gewonde man wordt naar het ziekenhuis gebracht 1

7 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een weergave van het voordeel van Sens capability-benadering ten opzichte van een lijst met universele grondrechten: de capability-benadering meet of levenskwaliteit ook praktisch verbeterd is 1
- een uitleg van het voordeel van Sens capability-benadering met zijn verwijzing naar King: werkelijk kunnen dineren in een restaurant is altijd een praktische verandering terwijl een theoretisch recht dat niet hoeft te zijn 1
- een uitleg van het verschil tussen de benadering van Sen en Nussbaum: Nussbaum leidt vanuit een liberale theorie over basisrechtvaardigheid een lijst met essentiële capabilities af. Sen hanteert geen lijst met essentiële capabilities 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- De capability-benadering van Sen is erg geschikt om twee situaties met elkaar te vergelijken en vast te stellen of er praktische verbetering is. De benadering die uitgaat van absolute universele grondrechten is minder geschikt om uit te maken of de situatie van mensen verbetert, omdat de toekenning van grondrechten niet in elk geval een verbetering van de levensomstandigheden betekent. De capability-benadering meet praktische positieve verandering, terwijl een lijst met universele grondrechten een meer theoretische, negatief geformuleerde vrijheid aangeeft

1
- Zo is er in het voorbeeld van Martin Luther King alleen ogenschijnlijk een verbetering van de onrechtvaardige scheiding tussen blanken en zwarten als zwarten alleen maar het theoretische recht krijgen om een restaurant te betreden waar ze vervolgens de rekening nooit kunnen betalen

1
- Nussbaum gaat uit van een universeel concept van menselijke waardigheid en verbindt dat met politiek liberalisme. Vandaaruit meent Nussbaum dat er een lijst met essentiële capabilities af te leiden valt. Sen beperkt zich niet tot één enkel concept over het goede leven en meent dat er best meerdere vormen van menselijke waardigheid mogelijk zijn. Om die reden hanteert hij geen lijst met essentiële capabilities

1

8 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een argumentatie dat Kant rechtvaardigheid vooral opvat als ‘niti’: correctheid/zuivere procedures zijn belangrijk, onafhankelijk van onwenselijke gevolgen van gemaakte afspraken

1
- een argumentatie dat Smith rechtvaardigheid vooral opvat als ‘nyaya’: rechtvaardigheid hangt af van concrete economische en sociale omstandigheden

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Zowel in zijn plichtethiek als in zijn ideeën over mondiale rechtvaardigheid huldigt Kant het standpunt dat de gevolgen van een correcte, rationele beslissing geen invloed mogen hebben op die beslissing. Volgens de plichtethiek moet je handelen volgens de categorische imperatief en je daarbij niet laten leiden door de concrete gevolgen van je handeling. Kant redeneert bijvoorbeeld vanuit de rechtvaardigheid van het principe van non-interventie, los van de concrete uitkomsten van deze afspraak. Dit sluit aan bij de beschrijving van 'niti' als correct gedrag 1
- Smith meent dat rechtvaardigheid afhangt van concrete economische en sociale omstandigheden; hij meent dat luxegoederen van vandaag, morgen een noodzakelijk goed kunnen zijn. Smith meent dat het ook van belang is of iemand eervol kan leven en geaccepteerd kan worden door zijn samenleving, niet alleen of iemand niet omkomt van de honger. Smith beoordeelt rechtvaardigheid daarmee vanuit de concrete uitkomsten van een regeling of handeling. Dit sluit aan bij 'nyaya' als een focus op de praktische uitwerking van een handeling 1

9 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een argumentatie dat volgens de egalitaristen Bob de fluit moet krijgen om welvaartsverschillen te minimaliseren 1
- een argumentatie dat volgens de libertaristen Carla de fluit moet krijgen omdat eigendom en zelfwerkzaamheid van het individu niet ingeperkt mogen worden 1
- een argumentatie dat volgens de utilitaristen Anne de fluit moet krijgen omdat zowel zijzelf als haar omgeving het meeste plezier van de fluit heeft als zij die bespeelt 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Egalitaristen zouden de fluit aan Bob toekennen omdat hij ernaar streeft inkomens- en welvaartsverschillen tussen mensen te verkleinen 1
- Libertaristen zouden de fluit aan Carla toekennen om zelfwerkzaamheid en productiviteit te stimuleren of vanwege de bescherming van het particuliere leven en het absolute eigendom 1
- Utilitaristen zouden de fluit aan Anne toekennen. Anne heeft het meeste plezier van de fluit, en de andere leden van de gemeenschap hebben ook meer plezier van de fluit als die wordt toegekend aan iemand die erop kan spelen. Dit levert het grootste genot voor het grootste aantal mensen op 1

Vraag	Antwoord	Scores
10	maximumscore 3	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg waardoor Rawls' sluier van onwetendheid leidt tot een theorie van rechtvaardigheid: de originele positie zorgt voor billijkheid 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg van Rawls' kritiek op het utilitarisme: een groter geluk voor meer mensen mag nooit de inperking van de burgerlijke vrijheid van een minderheid inhouden 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat Sen voorbeeld van de fluit een vorm van kritiek is op de theorie van Rawls: er is niet maar één redelijke oplossing voor het geschil, in de originele positie kunnen meerdere oplossingen als billijk beschouwd worden 	1
	voorbeeld van een goed antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Rawls' theorie van rechtvaardigheid houdt in dat we door redelijk overleg achter een sluier van onwetendheid, dat wil zeggen een hypothetische toestand waarin we onze eigen belangen en situatie niet kennen, kunnen overleggen wat we als billijk zouden moeten beschouwen. Deze billijkheid is volgens Rawls rechtvaardig 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Rawls' rechtvaardigheid ontstaat vanuit de positie waarin iedereen gelijk is door de sluier van onwetendheid. In die positie is iedereen gelijkwaardig en in een rechtvaardige samenleving is het vrije burgerschap niet onderhandelbaar. Vanuit het utilitarisme echter, zou een beperking van het burgerschap van sommigen een voordeel voor velen kunnen betekenen. Dat is volgens Rawls nooit billijk 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Sen formuleert met het voorbeeld van de fluit de kritiek op Rawls dat er meerdere vormen van billijkheid denkbaar zijn en dat de sluier van onwetendheid dus helemaal geen onenigheid of discussie over billijkheid voorkomt 	1
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Aan een argumentatie dat Rawls' verschilprincipe kritiek is op het utilitarisme, waarin het lot van de minstbedeelden kan worden opgeofferd voor een groter totaal geluk, kan een scorepunt worden toegekend.</i>	
11	maximumscore 3	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat het kosmopolitisme geen basis voor Europese politiek kan zijn: Walzers antropologische vooronderstelling is dat mensen deel uitmaken van een herkenbare groep waaraan ze hun identiteit en zelfrespect ontlene 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg van Walzers bezwaar tegen de gedwongen bezuinigingen in Griekenland: de verdeling van sociale goederen is uiteindelijk een zaak van de Grieken zelf 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een argumentatie met de opvattingen van Sen en Walzer of nationalisme leidt tot minder mondiale rechtvaardigheid 	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Walzer kan politiek alleen gelegitimeerd zijn aan de hand van gedeelde symbolen en referentiekaders. Walzer is een communitarist en hij gelooft dat mensen hun identiteit en zelfrespect ontlenen aan de groep waartoe ze behoren. De enig denkbare basis voor Europese politiek is het gevoel Europeaan te zijn en verbondenheid te voelen met Europese symbolen. Dit past niet bij het kosmopolitisme, dat meent dat identificatie met een groep niet nodig is

1
- Walzer zou bezwaar maken tegen de door de EU opgelegde bezuinigingen omdat hij meent dat de verdeling van sociale goederen, zoals de staatbedrijven en de ambtenarensalarissen, een zaak is van de Grieken zelf. Het is zijn opvatting dat het niet rechtvaardig is wanneer een volk niet zelf over deze verdeling mag beschikken

1
- Ik geloof niet dat nationalisme noodzakelijkerwijs leidt tot minder mondiale rechtvaardigheid, zoals Sen beweert. Hij meent dat mensen uiteindelijk altijd in staat zijn om begrip voor elkaar op te brengen en dat we dat daarom moeten blijven proberen. Sen meent dat een nationale identificatie onderling begrip in de weg staat en tot botsing leidt. Ik ben het echter eens met Walzer dat mensen zich zonder een nationale identificatie en een nationaal groepsgevoel veel minder gedisciplineerd gedragen en geen gezag accepteren. Ik denk daarom dat juist het kosmopolitisme van Sen tot meer chaos en zo tot minder rechtvaardigheid in de wereld zou leiden

1

of

- Ik ben het met Sen eens dat nationalisme uiteindelijk alleen maar tot meer ellende leidt. Mensen zijn heel goed in staat om zich te verzetten tegen de verleiding om zich te laten opsluiten in slechts één nationale (of religieuze) identiteit. Walzer heeft gelijk dat veel mensen hun identiteit aan hun gemeenschap ontlenen, maar ik denk dat dit eigenlijk een slechte zaak is. Als we ons er meer van bewust zouden zijn dat er mensen in Griekenland zijn met wie we meer overeenkomsten hebben dan met onze eigen buurman of buurvrouw, zouden we ons minder snel door nationalistische politici laten opjutten tegen groepen mensen. Ik geloof daarom dat een wereld zonder nationalisme weerbaarder wordt tegen de onredelijke driften van de mens en tot meer dialoog zal leiden

1

Opmerking

Aan een juiste argumentatie waarin beide opvattingen van Walzer en Sen worden weerlegd dan wel bevestigd kan ook een scorepunt worden toegekend.